Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 13. novembra 2018 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 – Nariadenie (ES) č. 1560/2003 – Určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu – Kritériá a mechanizmy na určenie – Dožiadanie o prevzatie žiadateľa o azyl alebo o jeho prijatie späť – Záporná odpoveď dožiadaného členského štátu – Žiadosť o opätovné preskúmanie – Článok 5 ods. 2 nariadenia č. 1560/2003 – Lehota na odpoveď – Uplynutie – Účinky“

V spojených veciach C-47/17 a C-48/17,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Rechtbank Den Haag (súd v Haagu, Holandsko) z 23. a 26. januára 2017, doručené Súdnemu dvoru 1. a 3. februára 2017, ktoré súvisia s konaniami:

X (C-47/17),

X (C-48/17)

proti

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta, predsedovia komôr J.-C. Bonichot, M. Vilaras a F. Biltgen, sudcovia E. Juhász, M. Ilešič (spravodajca), J. Malenovský, E. Levits, L. Bay Larsen a S. Rodin,

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: L. Carrasco Marco, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 16. januára 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– X (C-47/17), v zastúpení: C. C. Westermann Smit, advocaat,

– X (C-48/17), v zastúpení: D. G. J. Sanderink a A. Khalaf, advocaten,

– holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a M. L. Noort, splnomocnené zástupkyne,

– nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: holandčina.

– maďarská vláda, v zastúpení: M. M. Tátrai, M. Z. Fehér a G. Koós, splnomocnení zástupcovia,

– vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: S. Brandon, R. Fadoju a C. Crane, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci D. Blundell, barrister,

– švajčiarska vláda, v zastúpení: E. Bichet, splnomocnený zástupca,

– Európska komisia, v zastúpení: G. Wils a M. Condou-Durande, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 22. marca 2018,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 5 ods. 2 nariadenia Komisie (ES) č. 1560/2003 z 2. septembra 2003, ktoré ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 222, 2003, s. 3; Mim. vyd. 19/006, s. 200), zmeneného vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 118/2014 z 30. januára 2014 (Ú. v. EÚ L 39, 2014, s. 1) (ďalej len „vykonávacie nariadenie“).

2 Tieto návrhy boli predložené v rámci sporov, ktorých účastníkmi sú dvaja žiadatelia o azyl na jednej strane a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (štátny tajomník pre bezpečnosť a spravodlivosť, Holandsko, ďalej len „štátny tajomník“) na strane druhej.

Právna úprava

Právo Únie

Nariadenie Eurodac

3 Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 603/2013 z 26. júna 2013 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie nariadenia (EÚ) č. 604/2013, ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, a o žiadostiach orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 1, ďalej len „nariadenie Eurodac“) vo svojom článku 9 uvádza:

„1. Každý členský štát bezodkladne odoberie odtlačky všetkých prstov každého žiadateľa o medzinárodnú ochranu vo veku aspoň 14 rokov a čo najskôr, najneskôr však do 72 hodín od podania jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu podľa článku 20 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 604/2013…

…

3. Údaje o odtlačkoch prstov… odoslané ktorýmkoľvek členským štátom… sa automaticky porovnajú s údajmi o odtlačkoch prstov odoslanými ostatnými členskými štátmi, ktoré už sú uložené v centrálnom systéme.

…

5. Centrálny systém automaticky odosiela kladný alebo záporný výsledok porovnávania členskému štátu pôvodu. …

…“

4 Článok 14 nariadenia Eurodac stanovuje:

„1. Každý členský štát bezodkladne odoberie odtlačky všetkých prstov každého štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti vo veku aspoň 14 rokov zadržaných príslušnými kontrolnými orgánmi v súvislosti s nezákonným prekročením pozemných, vodných alebo vzdušných hraníc daného členského štátu a pochádzajúcich z tretej krajiny, ktorí neboli vrátení späť alebo ktorí zostali fyzicky na území členských štátov a ktorí neboli umiestnení do väzby, neboli zadržaní alebo zaistení počas celého obdobia medzi zadržaním a odsunom na základe rozhodnutia o ich vrátení.

2. Dotknutý členský štát v súvislosti s každým štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti… ktorí neboli vrátení späť, čo najskôr, avšak najneskôr do 72 hodín od zadržania, odošle centrálnemu systému… údaje…

…“

Nariadenie Dublin III

5 Odôvodnenia 4, 5, 7 a 12 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31, ďalej len „nariadenie Dublin III“) uvádzajú:

„(4) V záveroch z [Európskej rady na jej mimoriadnom zasadnutí v] Tampere [15. a 16. októbra 1999] sa konštatuje, že spoločný európsky azylový systém by mal zahŕňať z krátkodobého hľadiska jasnú a uplatniteľnú metódu na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl.

(5) Takáto metóda by mala byť založená na objektívnych a spravodlivých kritériách ako pre členské štáty, tak aj pre dotknuté osoby. Mala by umožniť najmä rýchle určenie zodpovedného členského štátu, aby bol zaručený efektívny prístup k postupom na udelenie medzinárodnej ochrany a aby nebolo ohrozené rýchle vybavovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu.

…

(7) V Štokholmskom programe potvrdila Európska rada svoj záväzok dosiahnuť cieľ, ktorým je v súlade s článkom 78 [ZFEÚ] vytvorenie spoločného priestoru ochrany a solidarity pre všetky osoby, ktorým sa udelila medzinárodná ochrana, najneskôr do roku 2012. Okrem toho zdôraznila, že dublinský systém zostáva základným kameňom budovania spoločného európskeho azylového systému, keďže sa na jeho základe jasne rozdeľuje zodpovednosť medzi členskými štátmi za posúdenie žiadostí o medzinárodnú ochranu.

…

(12) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany [(Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60)] by sa mala uplatňovať popri ustanoveniach týkajúcich sa procesných záruk upravených v tomto nariadení a bez toho, aby ňou boli dotknuté, a to s výhradou obmedzení uplatňovania uvedenej smernice.“

6 Podľa článku 2 písm. d) nariadenia Dublin III na účely tohto nariadenia „posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu“ je „akékoľvek posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, alebo rozhodnutie alebo rozsudok o žiadosti o medzinárodnú ochranu uskutočnené alebo prijaté príslušnými orgánmi v súlade so smernicou 2013/32/EÚ a smernicou 2011/95/EÚ, s výnimkou postupov na určenie zodpovedného členského štátu podľa tohto nariadenia“.

7 Článok 3 ods. 2 nariadenia Dublin III stanovuje:

„Keď nie je možné určiť žiaden zodpovedný členský štát na základe kritérií uvedených v tomto nariadení, je za jej posúdenie zodpovedný prvý členský štát, v ktorom bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná.

Ak nie je možné odovzdanie žiadateľa do členského štátu, ktorý je primárne určený za zodpovedný, pretože sa zo závažných dôvodov možno domnievať, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú v danom členskom štáte systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie, členský štát uskutočňujúci proces určovania zodpovedného členského štátu pokračuje v posudzovaní kritérií stanovených v kapitole III s cieľom zistiť, či iný členský štát nemôže byť určený ako zodpovedný.

Ak nemožno vykonať odovzdanie podľa tohto odseku do žiadneho členského štátu určeného na základe kritérií stanovených v kapitole III alebo do prvého členského štátu, v ktorom bola podaná žiadosť, stane sa zodpovedným členským štátom členský štát, ktorý uskutočňuje proces určovania zodpovedného členského štátu.“

8 Článok 13 ods. 1 nariadenia Dublin III je formulovaný takto:

„Keď sa zistí na základe dôkazu alebo indície, ako sú opísané v dvoch zoznamoch uvedených v článku 22 ods. 3 tohto nariadenia, vrátane údajov uvedených v nariadení [Eurodac], že žiadateľ protiprávne prekročil hranicu do členského štátu po súši, mori alebo letecky po príchode z tretej krajiny, za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu je zodpovedný členský štát, do ktorého takto vstúpil. Uvedená povinnosť skončí 12 mesiacov odo dňa, kedy sa uskutočnilo takéto protiprávne prekročenie hranice.“

9 Článok 17 ods. 1 nariadenia Dublin III stanovuje:

„Odchylne od článku 3 ods. 1 môže každý členský štát rozhodnúť, že posúdi žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú mu podal štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, dokonca aj keď mu podľa kritérií stanovených v tomto nariadení neprislúcha zodpovednosť za takéto posúdenie.

…“

10 Článok 18 uvedeného nariadenia stanovuje:

„1. Členský štát zodpovedný podľa tohto nariadenia je povinný:

a) za podmienok stanovených v článkoch 21, 22 a 29 prevziať žiadateľa, ktorý podal žiadosť v inom členskom štáte;

b) za podmienok stanovených v článkoch 23, 24, 25 a 29 prijať späť žiadateľa, ktorého žiadosť je v procese posudzovania a ktorý podal žiadosť v inom členskom štáte alebo ktorý sa nachádza na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt;

…

2. V prípadoch spadajúcich do rozsahu pôsobnosti odseku 1 písm. a) a b) zodpovedný členský štát posúdi alebo ukončí posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej žiadateľom.

…“

11 Článok 20 ods. 1 a 5 toho istého nariadenia stanovuje:

„1. Proces určovania zodpovedného členského štátu sa začne čo najskôr po tom, ako je členskému štátu prvýkrát podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu.

…

5. Žiadateľa, ktorý sa nachádza v inom členskom štáte bez povolenia na pobyt alebo ktorý tam podá žiadosť o medzinárodnú ochranu po tom, ako vzal späť svoju prvú žiadosť podanú v inom členskom štáte počas procesu určovania zodpovedného členského štátu, prijme späť za podmienok stanovených v článkoch 23, 24, 25 a 29 členský štát, v ktorom bola podaná prvá žiadosť o medzinárodnú ochranu s cieľom ukončiť proces určovania zodpovedného členského štátu.

…“

12 Článok 21 nariadenia Dublin III uvádza:

„1. Ak členský štát, ktorému bola podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu, považuje iný členský štát za zodpovedný za posúdenie tejto žiadosti, môže čo najrýchlejšie a v každom prípade do troch mesiacov odo dňa podania žiadosti v zmysle článku 20 ods. 2 dožiadať tento iný členský štát, aby prevzal žiadateľa.

Bez ohľadu na prvý pododsek, v prípade kladného výsledku porovnávania údajov v systéme Eurodac s údajmi zaznamenanými podľa článku 14 nariadenia [Eurodac], sa dožiadanie zašle do dvoch mesiacov od získania uvedeného kladného výsledku podľa článku 15 ods. 2 uvedeného nariadenia.

Ak dožiadanie o prevzatie žiadateľa nie je podané v lehotách stanovených v prvom a druhom pododseku, zodpovednosť za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu pripadne tomu členskému štátu, v ktorom bola žiadosť podaná.

2. Žiadajúci členský štát môže požiadať o naliehavú odpoveď v prípadoch, keď bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná potom, ako bolo zamietnuté povolenie na vstup alebo pobyt, po zatknutí za neoprávnený pobyt alebo po doručení alebo výkone príkazu na vyhostenie.

V dožiadaní sa uvedie odôvodnenie takejto naliehavej odpovede a lehota, v rámci ktorej sa odpoveď očakáva. Uvedená lehota je najmenej jeden týždeň.

3. V prípadoch uvedených v odsekoch 1 a 2 sa dožiadanie o prevzatie iným členským štátom podá na štandardnom tlačive a obsahuje dôkazy alebo indície, ktoré sú opísané v dvoch zoznamoch uvedených v článku 22 ods. 3, a/alebo relevantné časti z vyhlásenia žiadateľa, ktoré orgánom dožiadaného členského štátu umožnia overiť, či je zodpovedný na základe kritérií stanovených v tomto nariadení.

Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov prijme jednotné podmienky vyhotovovania a predkladania dožiadaní o prevzatie. …“

13 Článok 22 nariadenia Dublin III stanovuje:

„1. Dožiadaný členský štát vykoná potrebné kontroly a vydá rozhodnutie o dožiadaní o prevzatie žiadateľa do dvoch mesiacov odo dňa doručenia dožiadania.

…

3. Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov zostaví a pravidelne reviduje dva zoznamy uvádzajúce príslušné dôkazné prostriedky a indície…

…

6. Ak žiadajúci členský štát žiada o bezodkladné vybavenie v súlade s článkom 21 ods. 2, dožiadaný členský štát vynaloží všetko úsilie na to, aby dodržal požadovanú lehotu. Vo výnimočných prípadoch, keď je možné preukázať, že posúdenie dožiadania o prevzatie žiadateľa je mimoriadne zložité, môže dožiadaný členský štát dať svoju odpoveď po požadovanej lehote, v každom prípade však do jedného mesiaca. V takýchto situáciách musí dožiadaný členský štát oznámiť svoje rozhodnutie o odložení odpovede žiadajúcemu členskému štátu v pôvodne požadovanej lehote.

7. Nekonanie v dvojmesačnej lehote uvedenej v odseku 1 a v jednomesačnej lehote uvedenej v odseku 6 sa považuje za akceptovanie dožiadania a ukladá povinnosť prevziať danú osobu, ako aj povinnosť zabezpečiť náležité opatrenia pre jej príchod.“

14 Článok 23 nariadenia Dublin III uvádza:

„1. Ak členský štát, v ktorom osoba uvedená v článku 18 ods. 1 písm. b), c) alebo d) podala novú žiadosť o medzinárodnú ochranu, považuje za zodpovedný iný členský štát v súlade s článkom 20 ods. 5 a článkom 18 ods. 1 písm. b), c) alebo d), môže tento iný členský štát požiadať, aby prijal späť túto osobu.

2. Dožiadanie o prijatie späť sa podá čo najskôr a v každom prípade do dvoch mesiacov od získania kladného výsledku porovnávania zo systému Eurodac podľa článku 9 ods. 5 nariadenia [Eurodac].

Ak sa dožiadanie o prijatie späť zakladá na inom dôkaze než na údajoch získaných zo systému Eurodac, zašle sa dožiadanému členskému štátu do troch mesiacov od dátumu podania žiadosti o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 20 ods. 2.

3. Ak sa dožiadanie o prijatie späť nepodá v lehotách stanovených v odseku 2, za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu je zodpovedný členský štát, v ktorom sa podala nová žiadosť.

4. Dožiadanie o prijatie späť sa podáva na štandardnom tlačive a obsahuje dôkazy alebo indície opísané v dvoch zoznamoch uvedených v článku 22 ods. 3 a/alebo relevantné časti z vyhlásení dotknutej osoby, ktoré orgánom dožiadaného členského štátu umožnia overiť, či je zodpovedný na základe kritérií stanovených v tomto nariadení.

Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov prijme jednotné podmienky vyhotovovania a predkladania dožiadaní o prijatie späť. …“

15 Článok 25 nariadenia Dublin III uvádza:

„1. Dožiadaný členský štát vykoná potrebné kontroly a rozhodne o dožiadaní o prijatie dotknutej osoby späť čo najskôr a v každom prípade najneskôr do jedného mesiaca odo dňa doručenia dožiadania. Ak sa dožiadanie zakladá na údajoch získaných zo systému Eurodac, uvedená lehota sa skráti na dva týždne.

2. Nekonanie v lehote jedného mesiaca alebo dvoch týždňov uvedených v odseku 1 sa považuje za akceptovanie dožiadania a ukladá povinnosť prijať späť dotknutú osobu, ako aj povinnosť zabezpečiť náležité opatrenia pre jej príchod.“

16 Článok 29 nariadenia Dublin III stanovuje:

„1. Odovzdanie žiadateľa… zo žiadajúceho členského štátu do zodpovedného členského štátu sa uskutoční v súlade s vnútroštátnym právom žiadajúceho členského štátu, po porade medzi dotknutými členskými štátmi, akonáhle to je prakticky možné a najneskôr do šiestich mesiacov od akceptovania dožiadania iným členským štátom o prevzatie alebo prijatie späť dotknutej osoby alebo konečného rozhodnutia o odvolaní alebo preskúmaní, ak majú… odkladný účinok.

…

2. Ak sa odovzdanie neuskutoční v lehote šiestich mesiacov, zodpovedný členský štát bude zbavený svojej povinnosti prevziať alebo prijať späť dotknutú osobu a táto zodpovednosť sa presunie na žiadajúci členský štát. Táto lehota sa môže predĺžiť najviac na jeden rok, ak sa odovzdanie nemohlo uskutočniť kvôli uväzneniu dotknutej osoby, alebo najviac na osemnásť mesiacov, ak je dotknutá osoba na úteku.

…“

17 Podľa tabuľky zhody uvedenej v prílohe II nariadenia Dublin III článok 18 a článok 20 ods. 1 písm. b) nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109, ďalej len „nariadenie Dublin II“), ktoré nariadenie Dublin III zrušilo a nahradilo, zodpovedajú článku 22, resp. článku 25 ods. 1 posledného uvedeného nariadenia.

Vykonávacie nariadenie

18 Podľa preambuly vykonávacieho nariadenia toto nariadenie bolo prijaté „so zreteľom na [nariadenie Dublin II], a najmä na jeho článok 15 ods. 5, článok 17 ods. 3, článok 18 ods. 3, článok 19 ods. 3 a 5, článok 20 ods. 1, 3 a 4 a článok 22 ods. 2“.

19 Článok 5 vykonávacieho nariadenia stanovuje:

„1. V prípade, že po vykonaných kontrolách dožiadaný členský štát usúdi, že predložené dôkazy nezakladajú jeho zodpovednosť, uvedie v zápornej odpovedi, ktorú zašle žiadajúcemu členskému štátu, úplné a podrobné dôvody svojho odmietnutia.

2. V prípade, že sa žiadajúci členský štát domnieva, že takéto odmietnutie sa zakladá na nesprávnom posúdení, alebo v prípade, že môže predložiť dodatočný dôkaz, môže požiadať o opätovné preskúmanie svojej žiadosti. Túto možnosť musí využiť do troch týždňov od prijatia zápornej

odpovede. Dožiadaný členský štát sa snaží odpovedať do dvoch týždňov. V žiadnom prípade toto dodatočné konanie nepresiahne lehoty stanovené v článku 18 ods. 1 a 6 a v článku 20 ods. 1 písm. b) nariadenia [Dublin II].“

20 Príloha X vykonávacieho nariadenia obsahuje vo svojej časti A informácie o nariadení Dublin III pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Pod nadpisom „Ako dlho sa bude rozhodovať o tom, ktorá krajina posúdi moju žiadosť? Ako dlho bude trvať, kým sa moja žiadosť preskúma?“ sa okrem iného uvádza, že „celý dublinský postup – až kým nebudete odovzdaný(-á) do tejto krajiny – môže za normálnych okolností trvať až 11 mesiacov. Vaša žiadosť o azyl sa potom preskúma v krajine za to zodpovednej. Tento časový rámec sa môže líšiť, pokiaľ sa skrývate pred orgánmi, uväznili Vás alebo zaistili, alebo ak sa proti rozhodnutiu o odovzdaní odvoláte“. V časti B tejto prílohy, ktorá obsahuje informácie o tomto postupe pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu, na ktorých sa uplatňuje tento postup, sa v tejto súvislosti podrobnejšie uvádzajú lehoty na podanie dožiadania o prevzatie alebo o prijatie späť a na odpovede na takéto dožiadanie, ako aj na odovzdanie dotknutej osoby.

Holandské právo

Všeobecný zákon o správnom konaní

21 § 4:17 ods. 1 Algemene wet bestuursrecht (všeobecný zákon o správnom konaní) uvádza, že ak správny orgán nerozhodne o žiadosti včas, vyplatí žiadateľovi penále za každý deň omeškania, táto lehota však nemôže prekročiť 42 dní. § 4:17 ods. 2 tohto zákona stanovuje, že penále je vo výške 20 eur za každý deň omeškania počas prvých štrnástich dní omeškania, vo výške 30 eur za deň počas nasledujúcich štrnástich dní, a vo výške 40 eur za deň počas ďalších dní. Podľa § 4:17 ods. 3 uvedeného zákona je prvým dňom splatnosti penále deň uplynutia dvojtýždňovej lehoty, ktorá začína plynúť v deň nasledujúci po uplynutí lehoty určenej na vydanie rozhodnutia a po doručení upomienky žiadateľa zaslanej správnemu orgánu. Podľa § 4:17 ods. 5 rovnakého zákona nemá podanie žaloby pre nevydanie rozhodnutia v stanovenej lehote odkladný účinok na penále. Podľa § 4:17 ods. 6 písm. c) všeobecného zákona o správnom konaní nárok na penále nevznikne, ak je žiadosť zjavne neprípustná alebo zjavne nedôvodná.

22 § 6:2 písm. b) uvedeného zákona stanovuje:

„Na účely uplatnenia legislatívnych ustanovení v oblasti žalôb a sťažností sa nevydanie rozhodnutia v lehote považuje za rozhodnutie.“

23 § 6:12 ods. 2 toho istého zákona uvádza:

„Žalobu možno podať, ak správny orgán nerozhodol včas a uplynula lehota dvoch týždňov, ktorá začína plynúť deň po tom, čo dotknutá osoba písomne upozornila správny orgán na jeho nekonanie.“

24 § 8:55b ods. 1 všeobecného zákona o správnom konaní stanovuje:

„Ak žaloba smeruje proti nevydaniu rozhodnutia v lehote, správny súd rozhodne podľa § 8:54 [tohto zákona] v lehote ôsmich týždňov od podania návrhu a od splnenia kritérií stanovených v § 6:5 [uvedeného zákona], pokiaľ nepovažuje za potrebné uskutočniť vo veci pojednávanie.“

25 § 8:55c všeobecného zákona o správnom konaní stanovuje:

„Ak je to navrhnuté a žaloba je dôvodná, správny súd určí aj výšku splatného penále.“

26 § 8:55d ods. 1 uvedeného zákona stanovuje, že ak je žaloba dôvodná a žiadne rozhodnutie zatiaľ nebolo doručené, správny súd nariadi správnemu orgánu, aby doručil rozhodnutie v lehote dvoch týždňov, ktorá začne plynúť deň po doručení rozsudku. Podľa odseku 2 tohto paragrafu správny súd stanoví v rozsudku dodatočné penále za každý deň omeškania s výkonom rozsudku zo strany správneho orgánu.

Zákon o cudzincoch

27 § 30 ods. 1 Vreemdelingenwet 2000 (zákon o cudzincoch z roku 2000) v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „zákon o cudzincoch“) stanovuje, že žiadosť o povolenie na dočasný pobyt pre žiadateľa o azyl sa neposúdi, ak sa v súlade s nariadením Dublin III preukáže, že za vybavenie žiadosti je zodpovedný iný členský štát.

28 § 42 ods. 1 zákona o cudzincoch stanovuje, že rozhodnutie musí byť prijaté do šiestich mesiacov od doručenia žiadosti o povolenie na dočasný pobyt pre žiadateľa o azyl.

29 § 42 ods. 4 uvedeného zákona stanovuje, že lehotu uvedenú v odseku 1 možno predĺžiť o obdobie, ktoré nepresiahne ďalších deväť mesiacov, ak:

„a) konanie zahŕňa zložité skutkové a/alebo právne otázky,

b) veľký počet cudzincov žiada o medzinárodnú ochranu súčasne, v dôsledku čoho je v praxi veľmi ťažké skončiť konanie v šesťmesačnej lehote, alebo

c) oneskorené vybavenie žiadosti možno pripísať cudzincovi.“

30 § 42 ods. 6 zákona o cudzincoch uvádza, že ak sa v súvislosti so žiadosťou o povolenie na dočasný pobyt pre žiadateľa o azyl na základe § 30 tohto zákona skúma otázka, či táto žiadosť má alebo nemá byť posúdená, lehota uvedená v odseku 1 tohto paragrafu začína plynúť až okamihom, keď sa podľa nariadenia Dublin III preukáže, že za vybavenie žiadosti je zodpovedné Holandské kráľovstvo.

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

Vec C-47/17

31 Dňa 24. januára 2016 podal žalobca vo veci samej, sýrsky štátny príslušník, v Holandsku žiadosť o povolenie na dočasný pobyt pre žiadateľa o azyl adresovanú štátnemu tajomníkovi.

32 V ten istý deň dostal štátny tajomník pri vyhľadávaní v databáze Eurodac kladný výsledok, podľa ktorého tento žalobca podal 22. januára 2016 žiadosť o medzinárodnú ochranu v Nemecku, čo však dotknutá osoba spochybňuje.

33 Dňa 24. marca 2016 zaslal štátny tajomník nemeckým orgánom dožiadanie o prijatie žalobcu vo veci samej späť podľa článku 18 ods. 1 písm. b) nariadenia Dublin III.

34 Listom zo 7. apríla 2016 nemecké orgány zamietli dožiadanie o prijatie späť. V zmysle tohto listu nemecké orgány oznámili, že v danom čase odpovedajú záporne, aby dodržali lehotu stanovenú v článku 25 ods. 1 nariadenia Dublin III, pričom odpoveď si vyžaduje podrobnejšie preskúmanie v Nemecku, o ktorom budú holandské orgány informované bez potreby osobitnej žiadosti.

35 Dňa 14. apríla 2016 štátny tajomník podal nemeckým orgánom žiadosť o opätovné preskúmanie, na ktorú však tieto orgány neodpovedali.

36 Listom z 29. augusta 2016 požiadal žalobca vo veci samej štátneho tajomníka, aby posúdil jeho žiadosť a považoval zamietavú odpoveď nemeckých orgánov zo 7. apríla 2016 za definitívne zamietnutie. Štátny tajomník neposkytol na túto žiadosť meritórnu odpoveď.

37 Dňa 17. novembra 2016 podal žalobca vo veci samej žalobu na vnútroštátny súd a uviedol, že v stanovenej lehote nebolo rozhodnuté o jeho žiadosti o dočasný pobyt pre žiadateľa o azyl, pričom požiadal tento súd, aby štátnemu tajomníkovi uložil povinnosť zaplatiť penále odo dňa uplynutia lehoty na rozhodnutie o žiadosti, povinnosť rozhodnúť v lehote, ktorú tento súd určí a aby popri tejto povinnosti určil aj dodatočné penále vo výške 100 eur za každý deň omeškania.

38 Dňa 22. decembra 2016 štátny tajomník informoval vnútroštátny súd, že 14. decembra 2016 vzal späť dožiadanie o prijatie späť zaslané nemeckým orgánom a že žiadosť žalobcu o azyl už bude vybavená podľa Nederlandse Algemene Asielprocedure (holandské všeobecné azylové konanie).

39 Účastníci vo veci samej sa nezhodujú v otázke, či lehota, v ktorej je štátny tajomník povinný rozhodnúť o žiadosti o dočasný pobyt pre žiadateľa o azyl, podanej žalobcom vo veci samej 24. januára 2016, medzičasom uplynula.

40 Žalobca vo veci samej v tejto súvislosti osobitne uvádza, že po uplynutí lehôt stanovených v nariadení Dublin III pre postup prijatia späť musí byť určený členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu. Pokiaľ dožiadaný členský štát odpovie v stanovených lehotách záporne na dožiadanie o prijatie späť, zodpovednosť sa podľa neho od tohto okamihu presunie na žiadajúci členský štát. Lehota šiestich mesiacov pre prijatie rozhodnutia o žiadosti o azyl preto podľa jeho názoru začína plynúť od tohto okamihu. Vzhľadom na to, že nemecké orgány zamietli dožiadanie o prijatie späť 7. apríla 2016, Holandské kráľovstvo bolo podľa žalobcu vo veci samej od tohto dátumu zodpovedné za posúdenie jeho žiadosti o azyl, na základe čoho lehota na prijatie rozhodnutia o tejto žiadosti uplynula 7. októbra 2016.

41 Naopak, podľa štátneho tajomníka lehota na rozhodnutie o danej žiadosti začala plynúť až od 14. decembra 2016, dátumu, od ktorého sa Holandské kráľovstvo vyhlásilo za zodpovedné za jej vybavenie.

42 Za týchto podmienok Rechtbank Den Haag (súd v Haagu, Holandsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je dožiadaný členský štát vzhľadom na cieľ, obsah a pôsobnosť nariadenia [Dublin III] a smernice [2013/32] povinný odpovedať na žiadosť o opätovné preskúmanie upravenú v článku 5 ods. 2 [vykonávacieho] nariadenia v lehote dvoch týždňov?

2. Má sa v prípade zápornej odpovede na prvú otázku vzhľadom na článok 5 ods. 2 poslednú vetu [vykonávacieho nariadenia] uplatniť maximálna jednomesačná lehota stanovená v článku 20 ods. 1 písm. b) nariadenia [Dublin II] (teraz článok 25 ods. 1 nariadenia [Dublin III])?

3. Má dožiadaný členský štát v prípade zápornej odpovede na prvú a druhú otázku vzhľadom na výraz ‚sa snaží' uvedený v článku 5 ods. 2 [vykonávacieho nariadenia] k dispozícii primeranú lehotu na vybavenie žiadosti o opätovné preskúmanie?

4. Pokiaľ musí dožiadaný členský štát skutočne v primeranej lehote odpovedať na žiadosť o opätovné preskúmanie upravenú v článku 5 ods. 2 [vykonávacieho nariadenia], ide ešte o primeranú lehotu po uplynutí viac ako šiestich mesiacov, ako je to v spore vo veci samej? Ak je odpoveď na túto otázku záporná, čo teda treba chápať pod výrazom ‚primeraná lehota'?

5. Aké dôsledky treba vyvodiť z toho, že dožiadaný členský štát nevybaví žiadosť o opätovné preskúmanie do dvoch týždňov ani do jedného mesiaca, ani v primeranej lehote? Je v takom prípade žiadajúci členský štát zodpovedný za vecné posúdenie žiadosti o azyl podanej cudzincom alebo táto zodpovednosť prináleží dožiadanému členskému štátu?

6. Ak treba vychádzať z toho, že v dôsledku včasného nekonania vo veci žiadosti o opätovné preskúmanie upravenej v článku 5 ods. 2 [vykonávacieho nariadenia] sa dožiadaný členský štát stáva zodpovedným za vecné posúdenie žiadosti o azyl, v akej lehote má žiadajúci členský štát, t. j. žalovaný v spore vo veci samej, oznámiť túto informáciu cudzincovi?“

Vec C-48/17

43 Dňa 22. septembra 2015 podal žalobca vo veci samej, eritrejský štátny príslušník, štátnemu tajomníkovi žiadosť o povolenie na dočasný pobyt pre žiadateľa o azyl v Holandsku. Podľa databázy Eurodac podala táto osoba už 9. júna 2015 žiadosť o medzinárodnú ochranu vo Švajčiarsku. Okrem toho zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že žalobca vo veci samej sa koncom mája 2015 dostal cez Stredozemné more do Talianska, kde mu však, zdá sa, neboli odobraté odtlačky prstov, a kde teda pravdepodobne nepodal žiadosť o medzinárodnú ochranu.

44 Dňa 20. novembra 2015 zaslal štátny tajomník švajčiarskym orgánom dožiadanie o prijatie žalobcu vo veci samej späť podľa článku 18 ods. 1 písm. b) nariadenia Dublin III.

45 Dňa 25. novembra 2015 švajčiarske orgány zamietli toto dožiadanie z dôvodu, že v rámci postupu určovania členského štátu zodpovedného za vybavenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorú žalobca podal vo Švajčiarsku, uvedené orgány už predtým zaslali talianskym orgánom dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť, ktorá ostala bez odpovede, na základe čoho sa Talianska republika stala od 1. septembra 2015 zodpovednou za vybavenie tejto žiadosti.

46 Štátny tajomník zaslal 27. novembra 2015 talianskym orgánom dožiadanie o prijatie žalobcu vo veci samej späť.

47 Dňa 30. novembra 2015 talianske orgány toto dožiadanie zamietli.

48 Štátny tajomník zaslal 1. decembra 2015 talianskym orgánom žiadosť o opätovné preskúmanie a listom z 18. januára 2016 zaslaným týmto orgánom uvedenú žiadosť urgoval.

49 Dňa 26. januára 2016 talianske orgány uvedenej žiadosti vyhoveli.

50 Štátny tajomník rozhodnutím z 19. apríla 2016 odmietol posúdiť žiadosť o dočasný pobyt pre žiadateľa o azyl podanú žalobcom vo veci samej z dôvodu, že Talianska republika je zodpovedná za posúdenie tejto žiadosti.

51 Žalobca vo veci samej podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu na vnútroštátny súd. Okrem iného požiadal sudcu rozhodujúceho o predbežných opatreniach, aby prostredníctvom predbežného opatrenia zakázal štátnemu tajomníkovi vyhostiť ho pred uplynutím lehoty štyroch týždňov, plynúcej odo dňa rozhodnutia vnútroštátneho súdu o žalobe. Sudca rozhodujúci o nariadení predbežných opatrení vyhovel tomuto návrhu na nariadenie predbežného opatrenia uznesením z 30. júna 2016.

52 Účastníci konania vo veci samej sa nezhodujú okrem iného v otázke, či sa žalovaný stal alebo nestal zodpovedným za posúdenie žiadosti o dočasný pobyt pre žiadateľa o azyl, podanej žalobcom vo veci samej z dôvodu, že talianske orgány po počiatočnom zamietnutí dožiadania o prevzatie späť podaného štátnym tajomníkom neodpovedali na žiadosť o opätovné preskúmanie v stanovenej lehote.

53 Za týchto podmienok Rechtbank Den Haag (súd v Haagu) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru šesť prejudiciálnych otázok, ktoré sú v podstate rovnaké ako tie vo veci C-47/17, pričom jednak lehota uvedená vo štvrtej otázke bola upravená vzhľadom na situáciu vo veci C-48/17, odkazujúc na časové obdobie v trvaní sedem a pol týždňa, a jednak piata otázka v tejto veci odkazuje len na situáciu prekročenia lehoty dvoch týždňov alebo primeranej lehoty.

Konanie na Súdnom dvore

54 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 13. februára 2017 boli veci C-47/17 a C-48/17 spojené na spoločné konanie na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.

55 Vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-47/17 navrhol, aby Súdny dvor prejednal vec v skrátenom konaní podľa článku 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Tento návrh bol uznesením predsedu Súdneho dvora z 15. marca 2017, X (C-47/17 a C-48/17, neuverejnené, EU:C:2017:224), zamietnutý. Hoci sa aj napriek tomu rozhodlo o tom, že vzhľadom na situáciu žalobcu vo veci samej vo veci C-47/17 budú tieto veci prejednané prednostne, tento žalobca zároveň Súdny dvor vo svojom písomnom vyjadrení upozornil, že po podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania holandské orgány rozhodli v prospech jeho žiadosti o azyl, takže spor vo veci samej sa týka už len finančnej náhrady za to, že rozhodnutie o tejto žiadosti nebolo vydané včas. Keďže prednostné prejednanie už za takýchto podmienok nebolo odôvodnené, rozhodlo sa o jeho ukončení a o tom, že táto vec bude prejednaná bežným postupom.

O prejudiciálnych otázkach

56 Svojimi otázkami, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vykladať v tom zmysle, že v rámci konania o určenie členského štátu zodpovedného za vybavenie žiadosti o medzinárodnú ochranu je členský štát, ktorému bolo adresované dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť podľa článku 21 alebo článku 23 nariadenia Dublin III, ktorý po vykonaní potrebných kontrol na toto dožiadanie odpovedal záporne, a to v lehotách stanovených v článku 22 alebo článku 25 uvedeného nariadenia, a ktorému bola následne podaná žiadosť o opätovné preskúmanie podľa článku 5 ods. 2, je povinný odpovedať na túto žiadosť v rámci určitej lehoty. Tento súd sa pýta, aká je prípadne táto lehota a aké účinky má neodpovedanie v takejto lehote zo strany členského štátu, ktorému bolo adresované dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie žiadateľa späť.

57 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pri konaniach o prevzatie alebo o prijatie späť sa musí povinne postupovať v súlade s pravidlami uvedenými okrem iného v kapitole VI nariadenia Dublin III a že musia byť vedené najmä pri dodržaní súboru záväzných lehôt (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. júla 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, body 49 a 50, ako aj z 25. januára 2018, Hasan, C-360/16, EU:C:2018:35, bod 60).

58 Článok 21 ods. 1 nariadenia Dublin III tak stanovuje, že dožiadanie o prevzatie treba podať čo najrýchlejšie a v každom prípade do troch mesiacov odo dňa podania žiadosti o medzinárodnú ochranu. Bez ohľadu na túto prvú lehotu v prípade kladného výsledku porovnávania údajov v systéme Eurodac s údajmi zaznamenanými podľa článku 14 nariadenia Eurodac treba toto dožiadanie podať do dvoch mesiacov od získania uvedeného výsledku.

59 Obdobne článok 23 ods. 2 nariadenia Dublin III stanovuje, že dožiadanie o prijatie späť sa podá čo najskôr a v každom prípade do dvoch mesiacov od získania kladného výsledku porovnávania zo systému Eurodac podľa článku 9 ods. 5 nariadenia Eurodac. Ak sa toto dožiadanie zakladá na inom

dôkaze než na údajoch získaných zo systému Eurodac, zašle sa dožiadanému členskému štátu do troch mesiacov od dátumu podania žiadosti o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 20 ods. 2 nariadenia Dublin III.

60 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že normotvorca Únie vymedzil účinky uplynutia týchto lehôt tak, že v článku 21 ods. 1 treťom pododseku nariadenia Dublin III, ako aj v jeho článku 23 ods. 3 spresnil, že ak uvedené dožiadania nie sú podané v uvedených lehotách, zodpovednosť za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu pripadne žiadajúcemu členskému štátu.

61 Okrem toho normotvorca Únie stanovil takéto záväzné lehoty, ako aj účinky ich uplynutia, aj pokiaľ ide o odpoveď na dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť.

62 Pokiaľ totiž ide jednak o odpoveď na dožiadanie o prevzatie, článok 22 ods. 1 nariadenia Dublin III stanovuje, že dožiadaný členský štát vykoná potrebné kontroly a vydá rozhodnutie o tomto dožiadaní v lehote dvoch mesiacov od doručenia dožiadania.

63 Podľa článku 22 ods. 6 nariadenia Dublin III ak žiadajúci členský štát žiada o bezodkladné vybavenie v súlade s článkom 21 ods. 2 uvedeného nariadenia, dožiadaný členský štát vynaloží všetko úsilie na to, aby dodržal požadovanú lehotu, ktorá je najmenej jeden týždeň. Vo výnimočných prípadoch, keď je možné preukázať, že posúdenie dožiadania o prevzatie žiadateľa je mimoriadne zložité, môže dožiadaný členský štát dať svoju odpoveď po požadovanej lehote, v každom prípade však do jedného mesiaca. V takýchto situáciách musí dožiadaný členský štát oznámiť svoje rozhodnutie o odložení odpovede žiadajúcemu členskému štátu v pôvodne požadovanej lehote.

64 Podľa článku 22 ods. 7 nariadenia Dublin III nekonanie v dvojmesačnej lehote uvedenej v odseku 1 tohto článku a v jednomesačnej lehote uvedenej v odseku 6 uvedeného článku sa rovná akceptovaniu dožiadania a ukladá povinnosť prevziať danú osobu, ako aj povinnosť zabezpečiť náležité opatrenia pre jej príchod.

65 Okrem toho, pokiaľ ide o odpoveď na dožiadanie o prijatie späť, článok 25 ods. 1 nariadenia Dublin III stanovuje, že dožiadaný členský štát vykoná potrebné kontroly a rozhodne o dožiadaní čo najskôr a v každom prípade najneskôr do jedného mesiaca odo dňa doručenia dožiadania. Ak sa dožiadanie zakladá na údajoch získaných zo systému Eurodac, uvedená lehota sa skráti na dva týždne.

66 Podľa článku 25 ods. 2 nariadenia Dublin III nekonanie v lehote jedného mesiaca alebo dvoch týždňov uvedených v odseku 1 tohto článku sa považuje za akceptovanie dožiadania a ukladá povinnosť prijať späť dotknutú osobu, ako aj povinnosť zabezpečiť náležité opatrenia pre jej príchod.

67 Pokiaľ ide o účinky, ktoré článok 22 ods. 7 a článok 25 ods. 2 nariadenia Dublin III prikladajú absencii odpovede po uplynutí záväzných lehôt stanovených v článku 22 ods. 1 a 6, ako aj v článku 25 ods. 1 tohto nariadenia, pre odpoveď na dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť je potrebné zdôrazniť, že tieto účinky nemožno obchádzať prostredníctvom zaslania čisto formálnej odpovede žiadajúcemu členskému štátu. Z tohto článku 22 ods. 1 a článku 25 ods. 1 totiž jednoznačne vyplýva, že dožiadaný členský štát musí v rámci týchto lehôt vykonať všetky potrebné kontroly s cieľom vydať rozhodnutie o dožiadaní o prevzatie alebo o prijatie späť. Článok 5 ods. 1 vykonávacieho nariadenia okrem toho uvádza, že záporná odpoveď na takéto dožiadanie musí obsahovať úplné a podrobné dôvody odmietnutia.

68 Pritom však podľa článku 29 ods. 2 nariadenia Dublin III platí, že ak sa odovzdanie neuskutoční v lehote šiestich mesiacov, členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu je zbavený svojej povinnosti prevziať alebo prijať späť dotknutú osobu a táto zodpovednosť sa tým presunie na žiadajúci členský štát. Táto lehota sa môže predĺžiť najviac na jeden rok, ak sa odovzdanie nemohlo uskutočniť pre uväznenie dotknutej osoby, alebo najviac na osemnásť mesiacov, ak je dotknutá osoba na úteku.

69 Z ustanovení citovaných v bodoch 58 až 68 tohto rozsudku vyplýva, že prostredníctvom nich normotvorca Únie vymedzil postupy rozhodovania o prevzatí alebo prijatí späť v rámci súboru záväzných lehôt, ktoré rozhodujúcim spôsobom prispievajú k dosiahnutiu cieľa rýchleho vybavovania žiadostí o medzinárodnú ochranu uvedeného v odôvodnení 5 nariadenia Dublin III, a to zabezpečením vykonávania týchto postupov bez zbytočného odkladu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. júla 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, body 53 a 54; z 25. októbra 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, bod 31, ako aj z 25. januára 2018, Hasan, C-360/16, EU:C:2018:35, bod 62).

70 Tento súbor záväzných lehôt svedčí o osobitnej dôležitosti, ktorú normotvorca Únie prisúdil rýchlemu určeniu členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, ako aj o tom, že vzhľadom na cieľ zaručiť efektívny prístup k postupom udeľovania medzinárodnej ochrany a neohroziť rýchle vybavovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu, môže byť podľa tohto normotvorcu potrebné, aby takéto žiadosti prípadne posúdil iný členský štát než členský štát určený ako zodpovedný na základe kritérií uvedených v kapitole III tohto nariadenia.

71 Práve vzhľadom na tieto úvahy je potrebné preskúmať prejudiciálne otázky, tak ako sú preformulované v bode 56 tohto rozsudku, ktoré sa týkajú lehôt uplatniteľných na konanie o opätovnom preskúmaní v zmysle článku 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia.

72 Podľa článku 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia pokiaľ sa žiadajúci členský štát domnieva, že odmietnutie prevzatia alebo prijatia žiadateľa späť, ktoré voči nemu vyjadril dožiadaný členský štát, sa zakladá na nesprávnom posúdení, alebo v prípade, že môže predložiť dodatočný dôkaz, môže požiadať posledný uvedený štát o opätovné preskúmanie svojho dožiadania o prevzatie alebo o prijatie späť. Túto možnosť musí využiť do troch týždňov od prijatia zápornej odpovede dožiadaného členského štátu. Dožiadaný členský štát sa musí snažiť odpovedať do dvoch týždňov. Toto dodatočné konanie nesmie v žiadnom prípade presiahnuť lehoty stanovené v článku 18 ods. 1 a 6 a v článku 20 ods. 1 písm. b) nariadenia Dublin II, ktoré sú v súčasnosti stanovené v článku 22 ods. 1 a 6, ako aj v článku 25 ods. 1 nariadenia Dublin III.

73 Je potrebné konštatovať, že zo samotného znenia článku 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že možnosť pre žiadajúci členský štát podať dožiadanému členskému štátu žiadosť o opätovné preskúmanie po tom, ako odmietol vyhovieť dožiadaniu o prevzatie alebo o prijatie späť, predstavuje „dodatočné konanie“. Keďže vykonávacie nariadenie má podľa svojho odôvodnenia 1 zabezpečiť účinné uplatňovanie nariadenia Dublin II, ktoré bolo zrušené a nahradené nariadením Dublin III, toto ustanovenie je potrebné vykladať v súlade s ustanoveniami tohto posledného uvedeného nariadenia a cieľmi, ktoré toto nariadenie sleduje.

74 Článok 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia je teda potrebné vykladať tak, aby bola dĺžka dodatočného konania o opätovnom preskúmaní, ktoré je fakultatívnym konaním, prísne obmedzená a predvídateľná, tak v záujme právnej istoty pre všetky zainteresované strany, ako aj preto, aby bol zabezpečený jej súlad s presným časovým rámcom zavedeným nariadením Dublin III a nebol ohrozený cieľ rýchleho vybavovania žiadostí o medzinárodnú ochranu, ktorý toto nariadenie sleduje. Konanie o opätovnom preskúmaní, ktoré by malo neobmedzenú dĺžku, čo by viedlo k tomu, že otázka, ktorý členský štát je zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, by ostávala otvorenou, čím by dochádzalo k závažnému odďaľovaniu posúdenia takejto žiadosti, a to prípadne až na neobmedzený čas, by bolo v rozpore s týmto cieľom rýchleho vybavovania žiadostí.

75 Uvedený cieľ, z ktorého vychádza aj článok 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, je v zmysle samotného znenia tohto ustanovenia vyjadrený prostredníctvom prísneho časového rámca, v ktorom je stanovená lehota troch týždňov pre žiadajúci členský štát, aby mohol podať žiadosť o opätovné preskúmanie dožiadanému členskému štátu, a lehota dvoch týždňov na jeho prípadnú odpoveď na túto žiadosť.

76 Po prvé teda z článku 5 ods. 2 druhej vety vykonávacieho nariadenia jednoznačne vyplýva, že možnosť podať dožiadanému členskému štátu žiadosť o opätovné preskúmanie dožiadania o prevzatie alebo o prijatie späť, ktorú žiadajúcemu členskému štátu poskytuje tento článok 5 ods. 2, sa musí využiť do troch týždňov od prijatia zápornej odpovede dožiadaného členského štátu. Z toho vyplýva, že uplynutím tejto záväznej lehoty žiadajúci členský štát stráca túto možnosť.

77 Po druhé pokiaľ ide o lehotu, ktorú má dožiadaný členský štát na odpoveď na žiadosť o opätovné preskúmanie, článok 5 ods. 2 tretia veta vykonávacieho nariadenia stanovuje, že tento členský štát sa snaží odpovedať do dvoch týždňov. Toto ustanovenie má motivovať dožiadaný členský štát, aby lojálne spolupracoval so žiadajúcim členským štátom tým, že v lehote stanovenej v uvedenom ustanovení opätovne preskúma dožiadanie posledného uvedeného členského štátu o prevzatie alebo o prijatie dotknutej osoby späť, avšak jeho cieľom nie je zaviesť právnu povinnosť odpovedať na žiadosť o opätovné preskúmanie pod hrozbou, že naň prejde zodpovednosť za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu.

78 Tento záver podporuje aj skutočnosť, že na rozdiel od článku 22 ods. 7 a článku 25 ods. 2 nariadenia Dublin III článok 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia nestanovuje, že nekonanie v lehote dvoch týždňov sa považuje za akceptovanie dožiadania a ukladá povinnosť prevziať alebo prijať späť dotknutú osobu.

79 Takéto účinky nemožno navyše spojiť ani s absenciou odpovede dožiadaného členského štátu na žiadosť žiadajúceho členského štátu v lehote jedného mesiaca stanovenej v článku 25 ods. 1 nariadenia Dublin III, na ktorú odkazuje vnútroštátny súd v rámci svojich prejudiciálnych otázok uvedených ako druhé v poradí. Okrem toho, že takýto výklad by bol v rozpore so samotným znením článku 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, totiž posledná veta tohto ustanovenia výslovne spresňuje, že dodatočné konanie o opätovnom preskúmaní nepresiahne lehoty, ktoré má dožiadaný členský štát k dispozícii na odpoveď na dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť podľa článku 22 ods. 1 a 6, ako aj podľa článku 25 ods. 1 nariadenia Dublin III, pričom tieto lehoty boli z povahy veci dodržané v situácii, keď žiadajúci členský štát podal žiadosť o opätovné preskúmanie.

80 Z článku 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia teda vyplýva, že ak dožiadaný členský štát po vykonaní potrebných kontrol v lehote stanovenej na tento účel v nariadení Dublin III odpovie záporne na dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť, dodatočné konanie o opätovnom preskúmaní nemôže vyvolať účinky uvedené v článku 22 ods. 7 a článku 25 ods. 2 tohto nariadenia.

81 Po tretie pokiaľ ide o otázku, aký je teda právny dosah dvojtýždňovej lehoty stanovenej v článku 5 ods. 2 tretej vete vykonávacieho nariadenia a aké sú účinky spojené s jej uplynutím, je potrebné pripomenúť, že ako bolo uvedené aj v bode 73 tohto rozsudku, toto ustanovenie je potrebné vykladať v súlade s ustanoveniami nariadenia Dublin III a cieľmi, ktoré sleduje, najmä pokiaľ ide o stanovenie jasnej a uplatniteľnej metódy na rýchle určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu s cieľom zaručiť efektívny prístup k postupom udeľovania medzinárodnej ochrany a neohroziť rýchle vybavovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu, ako sa uvádza v odôvodneniach 4 a 5 tohto nariadenia.

82 Tento cieľ nariadenia Dublin III by pritom nebol dodržaný v prípade takého výkladu článku 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, podľa ktorého lehota dvoch týždňov uvedená v tomto ustanovení je len orientačná, takže dodatočné konanie o opätovnom preskúmaní nie je vymedzené žiadnou lehotou na odpoveď, prípadne je vymedzené len „primeranou“ lehotou, ktorej trvanie nie je vopred určené, na akú odkazuje tretia a štvrtá prejudiciálna otázka, pričom ju musia posúdiť vnútroštátne súdy v každom jednotlivom prípade s prihliadnutím na všetky skutkové okolnosti prípadu.

83 Uplatnenie takejto „primeranej“ lehoty na odpoveď by totiž viedlo k značnej právnej neistote, keďže tak pre vlády členských štátov, ako aj pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu by bolo nemožné v danej situácii vopred určiť presné trvanie tejto lehoty, čo by mohlo okrem iného viesť týchto žiadateľov

k obracaniu sa na vnútroštátne súdy s cieľom overiť dodržanie uvedenej lehoty, a teda podporovať podávanie návrhov na začatie konania, ktoré by samy osebe spomaľovali proces určenia členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu.

84 Výklad článku 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, podľa ktorého by bol dodatočný postup opätovného preskúmania vymedzený len „primeranou“ lehotou na odpoveď, ktorej trvanie nie je vopred určené, by bol teda v rozpore s cieľmi nariadenia Dublin III a tiež by bol nezlučiteľný so všeobecnou štruktúrou postupov rozhodovania o prevzatí a prijatí späť, ako sú uvedené v tomto nariadení, pri ktorých normotvorca Únie vynaložil úsilie o ich vymedzenie jasne stanovenými, predvídateľnými a pomerne krátkymi lehotami.

85 V tejto súvislosti je ďalej potrebné uviesť, že prejednávané veci sa odlišujú od vecí, v ktorých Súdny dvor použil pojem „primeraná lehota“. Zatiaľ čo tieto posledné uvedené veci boli charakteristické neexistenciou ustanovenia práva Únie, ktoré by stanovilo predmetnú lehotu (pozri najmä rozsudky z 28. februára 2013, Preskúmanie Arango Jaramillo a i./EIB, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, body 5, 28 a 33; zo 16. júla 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, body 44 a 48; z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 97 a 104; zo 14. júna 2016, Marchiani/Parlament, C-566/14 P, EU:C:2016:437, body 89 a 95 až 97; z 13. septembra 2017, Khir Amayry, C-60/16, EU:C:2017:675, bod 41; z 12. apríla 2018, A a S, C-550/16, EU:C:2018:248, body 45 a 61, ako aj z 27. júna 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, body 58 a 69), Komisia naopak v článku 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia stanovila presnú lehotu dvoch týždňov, v ktorej sa dožiadaný členský štát musí snažiť odpovedať na žiadosť, ktorú mu adresoval žiadajúci členský štát.

86 Za týchto podmienok je potrebné článok 5 ods. 2 tretiu vetu vykonávacieho nariadenia vykladať v tom zmysle, že uplynutie lehoty dvoch týždňov na odpoveď stanovenej týmto ustanovením definitívne uzatvára konanie o opätovnom preskúmaní, a to bez ohľadu na to, či dožiadaný členský štát v tejto lehote na žiadosť žiadajúceho členského štátu o opätovné preskúmanie odpovedal alebo nie.

87 Preto sa žiadajúci členský štát musí od uplynutia uvedenej lehoty považovať za štát, ktorý je zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, pokiaľ nemá ešte dostatok času potrebného na to, aby v záväzných lehotách stanovených v článku 21 ods. 1 a článku 23 ods. 2 nariadenia Dublin III podal nové dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť.

88 Po štvrté je potrebné uviesť, že lehota na odpoveď stanovená v článku 22 ods. 1 a 6 nariadenia Dublin III alebo v článku 25 ods. 1 tohto nariadenia nemá vplyv na počítanie lehoty stanovenej na dodatočné konanie o opätovnom preskúmaní. Výklad článku 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia v tom zmysle, že toto konanie by mohlo prebehnúť len v rámci obmedzení stanovených týmito ustanoveniami nariadenia Dublin III, takže by bolo možné iba vtedy, ak dožiadaný členský štát nevyčerpal lehotu na svoju odpoveď na dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť, by totiž v praxi predstavoval veľkú prekážku pre uvedené konanie, a preto ho nemožno považovať za užitočný pre vykonávanie nariadenia Dublin III.

89 Preto je žiadajúci členský štát oprávnený dožiadanému členskému štátu adresovať žiadosť o opätovné preskúmanie v rámci lehoty troch týždňov od prijatia zápornej odpovede dožiadaného členského štátu stanovenej v druhej vete článku 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, hoci by aj k ukončeniu tohto dodatočného konania o opätovnom preskúmaní malo pri uplynutí lehoty dvoch týždňov uvedenej v článku 5 ods. 2 tretej vete vykonávacieho nariadenia dôjsť po uplynutí lehôt stanovených v článku 22 ods. 1 a 6 nariadenia Dublin III alebo v článku 25 ods. 1 tohto nariadenia.

90 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné odpovedať na položené otázky takto:

– Článok 5 ods. 2 vykonávacieho nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci konania o určenie členského štátu zodpovedného za vybavenie žiadosti o medzinárodnú ochranu je členský štát, ktorému bolo zaslané dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť podľa článku 21 alebo

článku 23 nariadenia Dublin III, ktorý po vykonaní potrebných kontrol na toto dožiadanie odpovedal záporne, a to v lehotách stanovených v článku 22 alebo článku 25 posledného uvedeného nariadenia, a ktorému bola následne podaná žiadosť o opätovné preskúmanie podľa uvedeného článku 5 ods. 2, povinný v duchu lojálnej spolupráce vynaložiť úsilie, aby na takúto žiadosť odpovedal v lehote dvoch týždňov, a

– ak dožiadaný členský štát neodpovie v tejto lehote dvoch týždňov na uvedenú žiadosť, dodatočné konanie o opätovnom preskúmaní je definitívne skončené, čo znamená, že žiadajúci členský štát sa musí od uplynutia uvedenej lehoty považovať za štát, ktorý je zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, pokiaľ nemá ešte dostatok času potrebného na to, aby v záväzných lehotách stanovených v článku 21 ods. 1 a článku 23 ods. 2 nariadenia Dublin III podal nové dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť.

O trovách

91 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 5 ods. 2 nariadenia Komisie (ES) č. 1560/2003 z 2. septembra 2003, ktoré ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov, zmeneného vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 118/2014 z 30. januára 2014, sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci konania o určenie členského štátu zodpovedného za vybavenie žiadosti o medzinárodnú ochranu je členský štát, ktorému bolo zaslané dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť podľa článku 21 alebo článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, ktorý po vykonaní potrebných kontrol na toto dožiadanie odpovedal záporne, a to v lehotách stanovených v článku 22 alebo článku 25 posledného uvedeného nariadenia, a ktorému bola následne podaná žiadosť o opätovné preskúmanie podľa uvedeného článku 5 ods. 2, povinný v duchu lojálnej spolupráce vynaložiť úsilie, aby na takúto žiadosť odpovedal v lehote dvoch týždňov.

Ak dožiadaný členský štát neodpovie v tejto lehote dvoch týždňov na uvedenú žiadosť, dodatočné konanie o opätovnom preskúmaní je definitívne skončené, čo znamená, že žiadajúci členský štát sa musí od uplynutia uvedenej lehoty považovať za štát, ktorý je zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, pokiaľ nemá ešte dostatok času potrebného na to, aby v záväzných lehotách stanovených v článku 21 ods. 1 a článku 23 ods. 2 nariadenia č. 604/2013 podal nové dožiadanie o prevzatie alebo o prijatie späť.

Podpisy